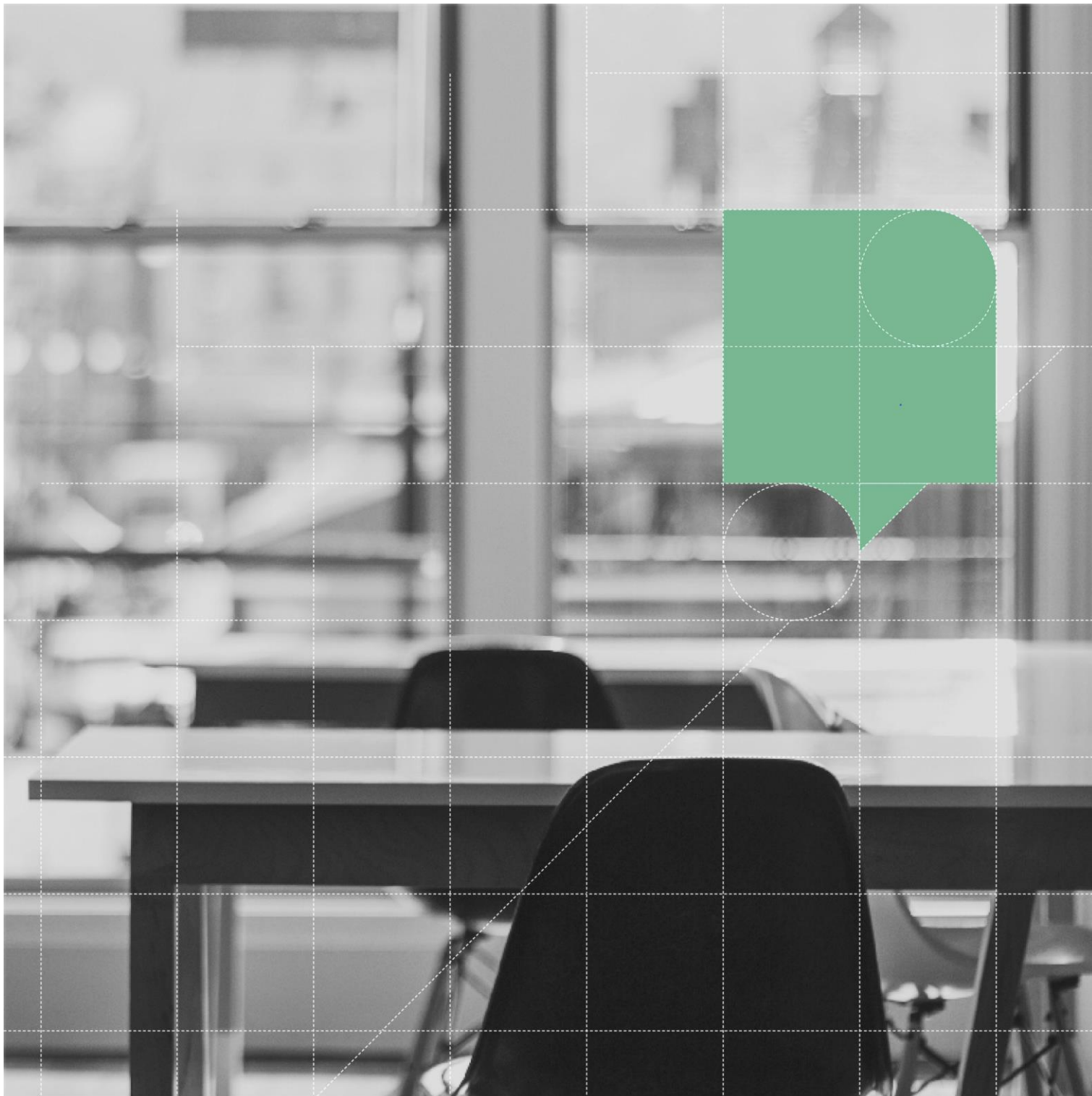

Regelrådets uttalelse

Om: **Forslag til ny lov om enhetsregisteret, ny lov om foretaksregisteret og forskrifter til lovene mv.**

Ansvarlig: **Nærings- og fiskeridepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Nærings- og fiskeridepartementet

Deres ref.:

24/3848

Vår ref.:

24/00144

Vår saksbehandler:

Johnsrud

Dato:

29.08.2024

Uttalelse

Om: **Forslag til ny lov om Enhetsregisteret, ny lov om Foretaksregisteret og forskrifter til lovene mv.**

Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag til ny lov og Enhetsregisteret, ny lov om Foretaksregisteret og forskrifter til lovene mv. Regelverket trenger en helhetlig gjennomgang blant annet i forbindelse med utviklingen av ny registerplattform og nye tjenester for innrapportering og tilgjengeliggjøring. Forslaget skal legge til rette for enklere prosesser ved registrering.

Regelrådet mener at problem og mål kommer klart frem i høringsnotatet. Berørt næringsliv er grundig beskrevet og virkningene for næringslivet er utredet. Regelrådet finner det positivt at enkelte nyttevirkninger er tallfestet. Videre er det utredet enkelte alternative tiltak i høringsnotatet. Regelrådet mener imidlertid at departementet også på andre områder kunne utredet og drøftet alternative løsninger. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring er utredet.

Etter Regelrådets vurdering er forslaget grundig utredet. Forslaget fremstår som fremtidsrettet og inneholder forenklinger for næringslivet. Regelverket fremstår også i all hovedsak som brukervennlig, selv om det er enkelte forslag som kan medføre økte kostnader for næringslivet. Alt i alt er det Regelrådets oppfatning at høringsnotatet utgjør et grundig beslutningsgrunnlag og at målene med forslaget kan nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Gry Agnete Alsos
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag til ny lov om Enhetsregisteret, ny lov om Foretaksregisteret og nye forskrifter til lovene mv. på høring.

Formålet med forslaget er å lage et oppdatert regelverk i tråd med den teknologiske utviklingen. Videre skal forslaget legge til rette for enklere prosesser ved registrering. Forslaget skal også modernisere språket, gi regelverket en mer oversiktlig innretning og struktur, fjerne bestemmelser som ikke lenger har rettslig og praktisk betydning, og unngå dobbeltregulering.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Enhetsregisteret er en viktig nasjonal felleskomponent som samler inn, tar vare på og tilgjengeliggjør grunndata om virksomheter. Foretaksregisteret har ansvar for registrering av alle norske og utenlandske foretak i Norge. Foretaksregisteret skal sikre rettsvern og økonomisk oversikt, og det er en viktig kilde for alle som trenger korrekte opplysninger om aktørene i norsk næringsliv. Sammen inneholder registrene nødvendige opplysninger om næringslivet i Norge. God datakvalitet i registrene er derfor avgjørende for næringslivet. Reglens utforming og gjennomføring i praksis er derfor av stor betydning for næringslivet.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Det fremgår av høringsnotatet at bakgrunnen for forslagene er at store endringer har skjedd siden lovene ble vedtatt for 30 til 40 år siden, og at regelverket trenger en helhetlig gjennomgang. Videre står Brønnøysundregistrene overfor en rekke endringer blant annet innenfor innrapportering og tilgjengelighet som gjør at det er behov for endringer i regelverket. Regelrådet finner det positivt at departementet har lagt til rette for en helhetlig og grundig gjennomgang av reglene og at arbeides ses i sammenheng med arbeidet med tekniske løsninger. Ideelt sett mener Regelrådet at regelverket burde vært evaluert før nye lover og tekniske løsninger blir utarbeidet. Regelrådet mener likevel at departementet har utarbeidet et grundig beslutningsgrunnlag i denne saken.

Regelrådet kan ikke se at departementet har gjort rede for nullalternativet. Regelrådet legger imidlertid til grunn at dette ble gjort i forbindelse med beslutningen om å sette i gang arbeidet med ny registerplattform (BRsys).

3.2 Utredning av alternative tiltak

Utredning av alternative tiltak handler om å finne den beste løsningen på et problem og for å nå et mål. Regelrådet finner det positivt at det er utredet enkelte alternative tiltak i høringsnotatet, for eksempel i forbindelse med registreringsplikt i Foretaksregisteret for foreninger. Regelrådet mener imidlertid at departementet også på andre områder kunne utredet og drøftet alternative løsninger. For eksempel i forbindelse med dokumentasjon og kravet om sladding av overskuddsinformasjon. Departementet kunne med fordel utredet om det er flere måter å løse denne utfordringen på.

Regelrådet er klar over at det norske registersystemet og den tekniske løsningen er unikt. Regelrådet viser likevel til at det kunne vært nyttig og undersøkt hvordan enkelte problemstillinger har blitt løst i andre land. Det kan være personvernutfordringer, behandling av forretningshemmeligheter eller praktiske løsninger for en smidig saksbehandling.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Alle næringsdrivende blir berørt av forslaget fordi alle som driver næringsvirksomhet i Norge skal være registrert i Enhetsregisteret og i Foretaksregisteret. Organisasjonsform har betydning for hvilke krav som stilles og hvilken dokumentasjon som skal fremlegges i forbindelse med registrering.

Departementet gjør i høringsnotatet grundig rede for hvor mange virksomheter som er registrert i registrene og fordelingen av dem basert på for eksempel organisasjonsform. Videre gjør departementet rede for næringslivet som brukere av registrene. Denne informasjonen danner et godt grunnlag for å kunne forstå og vurdere virkningene for berørt næringsliv.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Regelrådet mener at virkningene for næringslivet er tilstrekkelig utredet i denne saken. Det er gjort en grundig vurdering av næringslivets behov, både med hensyn til næringslivets behov for registrering, men også kravene og den praktiske gjennomføringen av registrering. Både nyttevirkinger og kostnadsvirkninger er utredet.

Det er positivt at departementet har anslått nyttevirkningene for næringslivet, hvor det blant annet fremgår at én dag raskere saksbehandling samlet vil spare virksomheter registrert i Foretaksregisteret for om lag 11 millioner kroner i året. For virksomheter registrert i Enhetsregisteret er besparelsen estimert til om lag 1,1 millioner kroner. Videre har departementet utredet hvor mye raskere signering vil ta sammenlignet med gjeldende regelverk og løsning. Regelrådet er klar over at det kan være vanskelig å si sikkert hva som er effektene av ny registerløsning og hva som er effektene av nytt regelverk. Regelrådet finner det likevel positivt at departementet har sagt noe om hvilken nytte regelverket og registerløsningen vil gi næringslivet.

Regelrådet mener at departementet er tydelige på hvilke forslag som faktisk medfører endring, hvilke som regulerer gjeldende praksis og hvilke som fjerne regler som ikke lenger er i bruk. Utredningen av virkninger for næringslivet fremstår på denne bakgrunn som ryddig og oversiktlig.

Regelrådet har merket seg at det innføres enkelte nye rapporteringsplikter for næringslivet. Regelrådet mener at virkningene av disse er utredet. Regelrådet savner likevel en utredning av alternative løsninger på enkelte områder med mål om å få ned kostnadene for næringslivet.

Videre savner Regelrådet en vurdering av hvilken betydning regelverksendringene og den nye registerplattformen kan få for registreringsgebyret i Brønnøysundregistrene. Dersom forslagene medfører forenklinger både for registrene og for næringslivet mener Regelrådet at det er viktig at gebyrstørrelsene vurderes og kommer brukerne til gode.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Forutsetninger for en vellykket gjennomføring er vurdert i høringsnotatet. Regelrådet finner det positivt at departementet har gjort rede for pågående utviklingsprosjekter i Brønnøysundregistrene og deres betydning for regelverksutviklingen.

Det er på det rene at regelverksendringene og opprettelsen av ny registerplattform (BRsys) henger tett sammen. Effektene av de fleste regelverksendringene vil først komme når BRsys er tatt i bruk. Samtidig kan alle effektene av BRsys heller ikke tas ut uten nytt regelverk. Et annet viktig prosjekt for næringslivet er prosjekt for brukervennlige tjenester (BVR). Prosjektet skal utvikle innrapporterings- og tilgjengeliggjøringstjenester og utvikles parallelt med at det aktuelle registeret overføres til ny registerplattform. Regelrådet finner det positivt at departementet har brukervennlige tjenester høyt på agendaen.

Videre mener Regelrådet at departementet har vurdert behovet for veiledning. For eksempel i forbindelse med forslaget om sladding av overskuddsinformasjon. Det legges også opp til at registerløsningen skal gi brukerveiledning løpende slik at informasjon kan sendes inn til registrering korrekt første gang.

Departementet har også vurdert tidspunktet for ikrafttredelse. Det fremgår av vurderingen at det per i dag ikke er mulig å angi når alle de tekniske løsningene vil kunne være på plass og at således kan være behov for overgangsordninger. Regelrådet vil anmode departementet om å ha tett kontakt med næringslivet når det gjelder behovet for overgangsordninger.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Regelrådet kan ikke se at virkningene for små virksomheter er vurdert særskilt. Beskrivelsen av berørt næringsliv gir imidlertid et godt bilde av de berørte, herunder de små bedriftene. Videre er det klart at flere av forenklingene som foreslås vil være særlig viktig for små bedrifter. Det samme vil også en brukervennlig registerløsning og veiledning fra Brønnøysundregistrene.

Videre skal regelverket legge til rette for at brukerne får mindre behov for ekstern bistand ved utfylling og innsending av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Tydeligere regler om meldinger kan gi en positiv effekt for aktørene i form av reduserte administrative og økonomiske byrder.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Det fremgår ikke av høringsnotatet at det er gjennomført tidlig involvering av næringslivet i denne saken. Det fremgår av veileder til utredningsinstruksen at tidlig involvering av dem som er berørt av tiltaket, vil bidra til at man i en tidlig utredningsfase får nyttige innspill som vil øke kvaliteten på beslutningsgrunnlaget. Det er enklere å innarbeide innspill fra en høring på et tidlig tidspunkt enn ved en senere høring. Bred involvering er sentralt for å få frem mangfoldet i utredningen, slik at man til slutt kan trekke de beste konklusjonene. For eksempel kan interesseorganisasjoner ha særskilt fagkompetanse som kan være nyttig, selv om de ikke er direkte berørt av tiltaket.

Det er en svakhet ved utredningen dersom det ikke er gjennomført tidlig involvering. Dersom tidlig involvering har vært gjennomført bør departementet opplyse om dette i høringsnotatet.

4.3 Forenkling for næringslivet

Regelrådet finner det positivt at forslaget inneholder flere forenklinger for næringslivet. Det er fordelaktig for hele utredningsprosessen at forenkling er et av hovedmålene. Regelrådet mener at forslaget legger til rette for bedre og mer brukervennlige løsninger gjennom ny registerplattform (BRsys) og brukervennlige tjenester (BVR). Det er også økt fokus på gjenbruk, samordning og deling av data noe som også kan medføre forenkling for næringslivet.

Det fremgår av høringsnotatet at regelverket og ny registerplattform kan legge til rette for automatisk saksbehandling som kan gi raskere registrering i registrene. Dette vil også være til nytte for næringslivet.

4.4 Rapporteringsbyrder

Regelrådet registrerer at forslaget til nytt regelverk også inneholder noen nye rapporteringspunkter sammenlignet med gjeldende rett, samtidig fremgår det at andre rapporteringspunkter fjernes. Samlet sett er det imidlertid grunn til å tro at forslaget vil medføre forenkling for næringslivet.

4.5 Fremtidsrettet regulering

Det er positivt at forslaget til ny lov om Enhetsregisteret og ny lov om Foretaksregisteret med forskrifter er tett koblet til utviklingen av ny registerplattform (BRsys) og prosjektet for brukervennlige tjenester (BVR). Videre er det positivt at regelverket tar høyde for videre teknologisk utvikling. Regelverket er gitt en teknologinøytral språkdrakt som gjør at registrene kan gi forskrifter med nærmere krav. Dette gjør regelverket mer smidig med hensyn til å kunne håndtere nye tekniske løsninger i fremtiden.

4.6 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Regelrådet anbefaler at regelverket evalueres om noe tid for å sjekke at målene med regelverket og den nye registerplattformen er oppfylt. En evaluering vil gi gode innspill til eventuelle endringer som kan gjøre at måloppnåelsen blir enda bedre.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Regelrådet mener at Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring et grundig utredet forslag. Forslaget fremstår som fremtidsrettet og inneholder forenklinger for næringslivet. Regelverket fremstår også i all hovedsak som brukervennlig, selv om det er enkelte forslag som kan medføre økte kostnader for næringslivet. Alt i alt er det Regelrådets oppfatning at høringsnotatet utgjør et grundig beslutningsgrunnlag og at målene med forslaget kan nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.